

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SİVİL KATILIM
PROJESİ

Sorumlu Üretim ve Tüketimde Yerel Yönetimlerin Rolü

POLİTİKA BELGESİ

Ocak 2026, Çeşme

1. BELGENİN DAYANAĞI VE KAPSAMI

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Sivil Katılım Projesi Hibe Programı çerçevesinde, İzmir Ticaret Borsası Eğitim, Kültür ve Sosyal Entegrasyon Vakfı (BORSAV) proje liderliği ve Çeşme Belediyesi ile Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği ortaklığında yürütülen “Değişen İklim Koşullarında Çeşme Kavununun Sürdürülebilir Üretimi” projesi kapsamında Çeşme’de, 14 Ocak 2026 tarihinde Prof. Dr. Uygun Aksoy’un moderatörlüğünde, akademisyenlerimiz Prof. Dr. İbrahim Duman ve Prof. Dr. Murat Yercan eşliğinde “Sorumlu Üretim ve Tüketimde Yerel Yönetimlerin Rolü Politika Belgesi Hazırlık Çalıştayı” düzenlenmiştir. Çalıştayda Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi, İzmir Ticaret Borsası, İzmir Büyükşehir Belediyesi Tarımsal Hizmetler DB, Çeşme Belediyesi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü, Seferihisar Belediyesi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü, Çeşme Ziraat Odası, Urla Ziraat Odası, Çeşme Kent Konseyi, Urla Kent Konseyi, Karaburun Kent Konseyi, S.S. Çeşme Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi (ÇEŞKA), S.S. Alaçatı Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi (ALKA), S.S. Çeşmeköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile proje ekibinden BORSAV ve Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği dahil olmak üzere toplamda 15 kurumdan 35 katılımcı bir araya getirilmiştir.

Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’nın 12’ncisi olan “Sorumlu Üretim ve Tüketim” hedefinin yerel kalkınma perspektifiyle ele alındığı çalıştayda, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve bu alanda faaliyet gösteren diğer paydaşların katılımıyla bir politika belgesi hazırlanmıştır. Bu politika belgesi; Çeşme Yarımadası’nda coğrafi işaretle tescillenmiş Çeşme kavunundan yola çıkarak bölgenin tarım ürünlerinin ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarıyla korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında yerel yönetimlerin diğer paydaşlarla kuracağı iş birliğinin çerçevesini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi (İBB) Çeşme kavununun coğrafi işaret başvuru sahibi ve ilgili tüm faaliyetlerin koordinasyonundan da sorumlu kurumdur. Ancak katılımcı yaklaşımla politika belgesi oluşturmak üzere, yerel yönetimlerin mevcut yapılanmaları ve politikaları, kent konseyi, kooperatifler ve odalar başta olmak üzere tüm paydaşların rolleri, iş birlikleri ve geliştirme olanakları, tartışmaların temelini oluşturmuştur.

Belge;

- Yerel çiftçiler,
- Tarımsal kalkınma ve kadın kooperatifleri,
- Yerel yönetimler,
- Meslek odaları,
- Sivil toplum kuruluşları,
- Akademik kurumlar ve
- Tüketiciler

gibi farklı ölçekler ve aktörler arasındaki iş birliğini esas alan katılımcı bir yönetim modeline dayalı olarak hazırlanmıştır.

Belge, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında “Sorumlu üretim ve tüketim” (12) başta olmak üzere, “Amaçlar için Ortaklıklar” (17) kurularak “İklim Eylemi” (13), “Karasal Yaşam”ın (15) geliştirilmesine, böylece “İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme” (8) sağlamayı da hedeflemektedir. Belgenin ayrıca, kırsal kalkınma, gıda güvenliği ve doğal varlıkların ve kültürel mirasın korunmasına yönelik rehber olması beklenmektedir.

2. STRATEJİK AMAÇ

Bu politika belgesinin temel amacı;

Çeşme Yarımadası'nda, doğal kaynaklara zarar vermeden, çiftçinin refahını gözeterek, iklim değişikliğine dirençli, sosyo-ekonomik olarak sürdürülebilir ve kuşaklar arası aktarımı mümkün kılan yerel bir üretim ve tüketim sisteminin kurulması ve katılımcı bir anlayışla devamlılığını sağlamaktır.

3. MEVCUT DURUM ANALİZİ

3.1. Coğrafi Konum ve İklim

Coğrafi işaretli Çeşme kavunu, Çeşme ve Urla ilçelerinin belirli köylerinde yetiştirilmektedir. Bu sınırlı alan İzmir il sınırlarında yer alan, Yarımada denen bölgede kalmaktadır. Kuzeyden İzmir Körfezi, güneyden Kuşadası Körfezi ile sınırlanan Urla-Çeşme Yarımadası, iki yanı kırıklar boyunca çökmüş, horstlar ve grabenler dizisi halinde Ege Denizi'ne doğru bir çıkıntı oluşturmaktadır. Bu yarımada'nın kuzeye doğru uzanan parçası Karaburun Yarımadası, batıya uzanan kısmı ise Çeşme Yarımadası olarak adlandırılır. Yarımada'nın en yüksek noktası olan Akdağ (1218m), Karaburun'da yer almaktadır. Güneyinde ise daha alçak tepeler bulunmaktadır. Yüksek alanlar kalker, şist, andezit ve flişlerden oluşan kıvrım elemanlarıdır. Tarımın yapıldığı alçak alanlar ise Neojen yaşlı tortul alanları ile genç alüvyonlardan oluşur. Arazide fay kırıkları bulunduğundan Yarımadada sıcak su kaynakları da yer alır.

Yarımadada Akdeniz iklimi hâkim olup yazlar sıcak, kurak ve açık geçer. Kışlar ise ılıman olup, yağışlı ve parçalı bulutlu gün sayısı yüksektir. Hava yıl boyunca genelde rüzgarlıdır. Sıcaklık yıl içinde 6-31°C arasında değişir ve nadiren 1°C altında veya 34°C'nin üzerinde olur.

3.2. Tarımsal Üretim ve Çevre

Çeşme kavununun coğrafi işaret tescili, İzmir ili Çeşme ilçesine bağlı Ovacık ve Çiftlikköy mahalleleri ile Urla ilçesine bağlı Nohutalan, Zeytineli, Birgi ve Barbaros mahallelerinde yetiştirilen Çeşme kavunu çeşidini kapsamaktadır. Tescil kapsamındaki coğrafi alanın sınırlı olması, üretimin mekânsal olarak dar bir alanda yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Yüksek üretim ve pazar potansiyeline karşın, tarım sektörü genelinde ve özel olarak Çeşme kavunu üretiminde çeşitli yapısal sorunlar mevcuttur. Bu sorunlar arasında; üretim alanlarının turizm faaliyetleri, yazlık konut gelişimi ve rüzgâr enerji santrallerinin yarattığı arazi kullanım baskıları nedeniyle giderek azalması, toprak verimliliği ve organik madde içeriğinin düşük düzeyde olması, su kaynaklarına erişimde miktar ve kalite açısından yaşanan kısıtlar ile tarımsal işgücü arzındaki yetersizlikler öne çıkmaktadır.

Özellikle yazlık tarım ürünlerinde, yaz aylarının sıcak ve kurak geçmesi sulama ihtiyacını artırmaktadır. Bununla birlikte, mevcut sulama altyapısının yetersizliği ve basınçlı sulama sistemlerinin yeterince yaygınlaşmamış olması, suyun etkin ve verimli kullanımını sınırlandırmaktadır. İklim değişikliği koşulları altında yağış miktarının azalması ve yağış rejimindeki düzensizlikler, tarımsal üretim açısından önemli riskler oluşturmaktadır. Ayrıca, vahşi sulama uygulamalarının yaygınlığı ile ürün güvenilirliğini olumsuz etkileyebilecek yüksek girdi kullanımı dikkat çekmektedir. Pestisit ve sentetik gübre kullanımına yönelik denetim mekanizmalarının yetersizliği ise bu riskleri daha da artırmaktadır.

Çeşme Yarımadası'nda arazi kullanımının turizm faaliyetleri ile yazlıkların ve rüzgar enerji santrallerinin (RES) inşasına yönelmesi sonucu tarımsal üretim ve çevre büyük baskı altındadır. Otel, villa ve yazlık projeleri ile RESler tarım alanlarını tehdit etmekte ve tarımsal alanların azalmasına neden olmaktadır.

3.3. Sosyo-Ekonomik Durum

Yarımada'daki kayıtlı çiftçi sayısı oldukça azdır. Çiftçi başına düşen ortalama tarım alanı küçük ölçekli olup araziler çoğunlukla parçalı bir yapıya sahiptir. Genç nüfus tarımdan uzaklaşmakta, çiftçi profili hızla yaşlanmaktadır. Tarım, genç nüfusun büyük şehirlere ya da turizm sektörüne yönelmesi nedeniyle iş gücü kaybı yaşamaktadır. Tarımsal üretimde çiftçi işletme dışından işçi temin etmek durumundadır. İşçilik ücretleri hızla artmakta ve işgücüne dayalı hizmetler üretim maliyetlerini yükseltmektedir. Çiftçiler, işçilik yanında artan gübre, tohum ve diğer girdi maliyetlerini karşılamakta zorlanmaktadır. Çeşme kavunu gibi bazı özel ürünler pazarda diğer yaygın çeşitlere kıyasla daha yüksek fiyatlardan alıcı bulabilmekle birlikte, çiftçilerin yeterli gelir elde edememesi, pazarlama yapısı ve değer zincirindeki sorunlara işaret etmektedir. Öte yandan yörede kış aylarında nüfusun önemli ölçüde azalması, buna karşılık yaz sezonunda geçici nüfusun hızla artması, yıl içerisinde tarımsal üretim ve tüketim dengelerinde dalgalanmalara neden olmaktadır.

Yerel tarım ürünlerinin markalaşması ve etkin biçimde pazarlanmasına yönelik destek mekanizmalarının yetersizliği ile agro-turizm gibi ek gelir yaratabilecek faaliyetlerin geliştirilememesi, çiftçi gelirlerini sınırlayan temel unsurlar arasında yer almaktadır. Kooperatifleşme yönünde atılan adımlara rağmen, kooperatifler aracılığıyla pazara sunulan ürün

miktarı düşük düzeyde kalmaktadır. Bu koşullar altında tarımsal üretimin ekonomik ve yapısal sürdürülebilirliği giderek zorlaşmaktadır. Ayrıca, küçük ölçekli çiftçiler sınırlı finansal kaynakları nedeniyle yeni teknolojilere ve modern üretim araçlarına yatırım yapamamaktadır. Makine parkı gibi ortak kullanım modellerinin yeterince geliştirilememesi, gerekli yatırımların yapılmamasına yol açmakta; bu durum verimliliği düşürerek tarım sektörünün turizm ve diğer sektörlerle rekabet gücünü zayıflatmaktadır.

Ayrıca, yerel ürünlerde katma değer yaratma, izlenebilirlik, kalite standartlarına uygunluk ve markalaşma da yetersizdir. Tarımsal üretimin yerelde öne çıkan turizm faaliyetleri ve gastronomi turizmi ile entegrasyonu zayıftır.

Çeşme kavununun sürdürülebilir üretimini ve bölgesel kalkınmayı sağlamak için; yerelde paydaşların birlikte hareket etmesi ve mevcut kaynakların verimli şekilde kullanılması kritik öneme sahiptir. Bu doğrultuda, çevreyle uyumlu üretim yöntemlerinin yaygınlaştırılması, gençlerin tarıma yönlendirilmesi ve tarım alanlarının korunması için yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, tarımsal üretimin turizm ve gastronomiyle entegre edilmesi, yöresel ürünlerin katma değerini artırıcı stratejik bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır.

3.4. Kurumsal ve Yapısal Sorunlar

Yörede İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri ve yerel yönetimlerin tarım daire/şubelerinin yanı sıra, çiftçilerin üyesi olduğu ziraat odaları ve kooperatifler sektördeki başlıca kurumlardır. Ancak kooperatiflerin teknik, finansal ve yönetsel kapasiteleri sınırlıdır. Sayıca çok görünmesine rağmen başarıyla yürütülen kooperatiflerin sayısı azdır. Kurumlar arası koordinasyon ve bilgi aktarımı zayıftır.

Yerel bir yönetim mekanizması niteliğindeki Kent Konseyleri yerelde önemli gördükleri konularda, ilgi alanlarına da bağlı olarak, kendi inisiyatifleri ile farklı faaliyetleri başarıyla yürütmektedir. Ancak bu iyi örnekler sayıca yeterli değildir ve tekrarlanabilirliği artıracak biçimde kurumsallaşmamıştır.

4. TEMEL POLİTİKA İLKELERİ

Paydaşların dile getirdiği sorunların çözümü ve mevcut potansiyelin bir an önce harekete geçirilmesi için belirlenen temel politika ilkeleri, 'Sorumlu Üretim', 'Sorumlu Tüketim' ve 'Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması' alt başlıkları altında toplanmıştır.

4.1. Sorumlu Üretim İlkesi

- Su, toprak ve biyolojik çeşitliliği koruyan üretim modellerinin benimsenmesi
- Vahşi sulamanın terk edilmesi, damlama sulamanın yaygınlaştırılması
- Su ihtiyacı az olan tür ve çeşitlerin üretimi
- Pestisit kullanımının azaltılması, biyolojik ve kültürel mücadele yöntemlerinin teşviki ve yaygınlaştırılması
- Kompost yapımını teşvik eden atık yönetimi
- Doğru tohum, doğru çeşit seçimi ve münavebeye (ekim nöbeti, rotasyon)

dayalı üretim modeli

- Yerel çözümlere yönelik eğitim ve tanıtım programları ve sürekli eğitim yaklaşımının benimsenmesi
- Çiftçi örgütlerinin etkinliğinin artırılması ve yerel politikaların oluşturulmasında görev almaları
- Üretimle ilgili olan kurumlar arası iletişimi sağlayacak yapıların yerelde ve Yarımada ölçeğinde oluşturulması ve sürekliliğinin sağlanması

4.3. Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması

- Yarımada ekolojisinin özelliklerinin ve kara/deniz ilişkisinin ayrıntılı ele alınarak sürekli veya mevsimsel yaşayan nüfusta farkındalık yaratmak
- Coğrafi işaretli ürünün genetik ve ekolojik bütünlüğünün korunması
- Yöreye özgü tür ve çeşitlerin tanımlanarak kayıt altına alınması
- Sağlıklı tohum ve diğer çoğaltım materyallerinin kontrollü biçimde üretimi ve dağıtımı
- Yerel ürünlerin kültürel miras kapsamında değerlendirilmesi ve arşivlenmesi
- Doğru koruma ve kullanma stratejilerinin katılımcı biçimde belirlenmesi

5. POLİTİKA HEDEFLERİ VE STRATEJİLER

Politika hedefleri ve stratejiler, üretim ve tüketimde sürdürülebilirliği sağlayacak sistem değişikliklerini ve bunların uygulamaya aktarılması açısından önemli konuları ortaya koyar. Bu açıdan paydaş grupları ayrı ayrı ele alınarak politika hedefleri 5 alt başlık altında değerlendirilmiştir. Bu hedeflere ulaşmak için kurulacak iş birliği ve yönetim mekanizması ile uygulama ve izleme süreçlerine ilişkin öneriler de yine aşağıda aktarılmaktadır.

5.1. Hedefler

5.1.1. Yerel Yönetimler

- Bütüncül tarım ve kırsal kalkınma planlamalarının katılımcı biçimde hazırlanması ve belirli aralıklarla gözden geçirilmesi
- Çevre dostu ve iklim dirençli sürdürülebilir tarım sistemlerinin ana üretim modeli olmasının sağlanması
- Kültürel miras kapsamındaki ürünler için özel kullanma ve koruma programlarının hazırlanması
- Yerelde tüketime yönelik üretim-tüketim planlarının hazırlanması
- Genç işgücünü yerinde tutacak ve göçü önleyecek şekilde tarımın yeniden değerlendirilmesi, diğer sektörlerle entegrasyonu ve katma değer yaratacak çalışmalar yürütülmesi
- Kent konseyi, kooperatifler, meslek örgütleri gibi paydaş temsilcisi kurumlarla sürekli iletişim sağlayacak yapılan yerelde oluşturulması

5.1.2. Üreticinin Güçlendirilmesi

- Çiftçiler arasında iletişim ve bilgi paylaşımının artırılması
- Alım garantili ve sözleşmeli üretim modellerinin geliştirilmesi
- Çiftçilerin üretim maliyetleri ve emek katkıları dikkate alınarak adil ve sürdürülebilir fiyat oluşum mekanizmalarının geliştirilmesi.
- Genç çiftçilere yönelik teşviklerin artırılması, mesleki eğitim ve kapasite geliştirme programlarının yaygınlaştırılması ile toprak erişimini kolaylaştıran destek mekanizmalarının oluşturulması
- Tarımsal üretimde agro/ekoturizm ve/veya işletmede ürün işleme faaliyetleri gibi desteklerle çiftçilerin gelir kaynaklarının çeşitlendirilerek artırılması

5.1.3. Kooperatiflerin Güçlendirilmesi

- Kooperatiflerin kurumsal, ticari ve profesyonel kapasitelerinin artırılarak şeffaf ve hesap verilebilir yönetim yapısına kavuşturulması
- Kooperatif bazında mevcut altyapının değerlendirilerek ihtiyaç duyulan işleme, depolama, ambalajlama ve/veya lojistik altyapılarının desteklenmesi
- Ürün geliştirme ve sistem iyileştirme amaçlı AR-GE ve inovasyon faaliyetlerinin desteklenmesi
- Kadın kooperatiflerinin üretim ve katma değer süreçlerine etkin bir şekilde entegrasyonu
- Yarımada bulunan kooperatifler arasında iş birliğinin arttırılarak gerektiğinde kümelenme ve ortak hareket kabiliyetinin güçlendirilmesi

5.1.4. Katma Değer ve Pazarlama

- Çeşme kavununun gastronomi, agroturizm ve yerel mutfakla entegrasyonu
- İşlenmiş ve ambalajlı raf ömrü uzun ürünlerle yıl boyu pazarlanabilir hale getirilmesi
- Soğuk depo olanaklarının yereldeki üretime uygun biçimde planlanarak artırılması ve böylece Çeşme kavununu daha uzun süreyle yüksek kalitede pazara sunulabilmesi
- Ortak kalite standartlarına uygun izlenebilir sistemlerin kurulması
- Kavun ve yan ürünlerinden yeni ürün geliştirme
- Dijital tarım platformları ve doğrudan satış kanallarının yaygınlaştırılması

5.1.5. Eğitim ve Farkındalık

- Çiftçilere yönelik tarımsal eğitim, güncel mevzuat bilgilendirmelerinin ve mentorluk desteklerinin hazırlanması ve uygulanması

- Tüketici farkındalığını artırmaya yönelik kamu spotları ve kampanyaların düzenlenmesi
- Okullarda sorumlu üretim ve tüketim bilincinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve farkındalık programlarının yaygınlaştırılması
- Yaz sezonunda gelen ziyaretçilerde doğal varlıklar yerel değerler ve kültürel miras açısından farkındalık yaratılması

5.2. Yönetişim ve Kurumsal İş Birliği

- Yerel yönetimler, bakanlıklar, kooperatifler, odalar ve STK'lar arasında sürekli koordinasyon sağlayacak kalıcı ve/veya geçici yapılar oluşturmak
- Kent konseyleri aracılığıyla katılımcı karar alma mekanizmalarını geliştirmek
- Kent konseylerinin iyi örnekleri yaratma ve yaygınlaştırma açısından aktif hale gelmesi
- Belediyelerin katılımcı yaklaşımla hazırlanmış politika ve stratejilerin uygulanmasında yönlendirici, kolaylaştırıcı ve destekleyici rol üstlenmesi
- İzleme, değerlendirme, raporlama ve yaygınlaştırma sistemlerinin oluşturulması

5.3. Uygulama ve İzleme

- Politika hedeflerinin eylem planlarıyla somutlaştırılması
- Coğrafi işaret alanlarının düzenli izlenmesi, veri toplanması, verilerin değerlendirilerek raporlanması ve gerektiğinde üretim alanının güncellenerek genişletilmesi veya daraltılması için Türk Patent ve Marka Kurumuna başvuru yapılması
- Projelerle kurumlar arası iş birliğinin artırılması ve ulusal ve uluslararası fon kaynaklarına erişimin desteklenmesi

Paydaş	Politika Hedefi / Strateji	Uygulama Adımı	İzleme / Değerlendirme
Yerel Yönetimler	Katılımcı tarım ve kırsal kalkınma planlaması	Planların hazırlanması, düzenli güncellenmesi	Plan güncelleme raporları, katılımcı toplantı kayıtları
	Sürdürülebilir ve iklim dirençli tarım sistemlerinin yaygınlaştırılması	Sürdürülebilir uygulamalar ve destek programlarının uygulanması	Tarım uygulama denetimleri, çevresel göstergeler
	Kültürel miras kapsamındaki ürünlerin korunması	Koruma ve kullanım programlarının yürütülmesi	Koruma programı raporları, kültürel miras envanteri
	Genç işgücünü destekleyerek tarımın yeniden değerlendirilmesi	Katma değer ve entegrasyon projelerinin yürütülmesi	Proje katılım ve çıktı raporları
Üreticiler / Çiftçiler	Bilgi ve deneyim paylaşımının artırılması	Çiftçi toplantıları, eğitim ve mentorluk programları	Katılım kayıtları, anket ve geri bildirimler
	Adil fiyat ve sözleşmeli üretim mekanizmaları	Sözleşmeli üretim sistemlerinin uygulanması	Fiyat izleme raporları, üretici memnuniyet anketleri
	Gelir çeşitlendirmesi	Agro/ekoturizm ve ürün işleme faaliyetlerinin uygulanması	Ek gelir raporları, faaliyet kayıtları
Kooperatifler	Kurumsal ve ticari kapasitenin artırılması	Yönetim, şeffaflık ve profesyonel kapasite geliştirme	Denetim raporları, yönetim değerlendirme raporları
	Altyapı ve lojistik destek	Depolama, işleme ve ambalajlama altyapısının güçlendirilmesi	Yatırım raporları, kapasite ölçümleri
	AR-GE ve inovasyon faaliyetleri	Ürün geliştirme ve sistem iyileştirme projelerinin yürütülmesi	AR-GE proje raporları, yenilik sayısı ve çıktılar
	Kadın kooperatiflerinin entegrasyonu	Üretim ve katma değer süreçlerine dahil edilmesi	Katılım raporları, süreç izleme kayıtları
Katma Değer & Pazarlama Aktörleri	Ürün pazarlaması ve marka yönetimi	Gastronomi ve agro-turizm entegrasyonu, raf ömrü uzun ürün geliştirme	Satış verileri, marka bilinirlik anketleri
	Soğuk zincir ve depolama	Yerel soğuk depo planlaması ve kapasite artırımı	Depo kullanım raporları, ürün kalite ölçümleri
	Kalite ve izlenebilirlik sistemleri	Ortak standartların uygulanması ve takip edilmesi	Denetim ve sertifikasyon raporları
Eğitim ve Farkındalık Aktörleri	Üretici eğitimi	Tarımsal eğitim, mevzuat bilgilendirme ve mentorluk programları	Katılım raporları, eğitim değerlendirme formları
	Tüketici farkındalığı	Kamu spotları, kampanyalar ve okullarda eğitim	Anket ve geri bildirim raporları, etkinlik sayısı
	Kültürel ve doğal miras bilinci	Ziyaretçiler için farkındalık etkinlikleri	Katılım verileri, ziyaretçi anketleri
Tüm Paydaşlar	İzleme, değerlendirme ve koordinasyon	Kalıcı/ geçici koordinasyon yapıları ve Kent Konseyi ile takip	İzleme raporları, politika uygulama değerlendirmeleri

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sorumlu üretim ve tüketim, sürdürülebilir kalkınmanın temel bileşenlerinden biri olup doğal kaynakların verimli kullanımı, çevresel etkilerin azaltılması ve sosyal refahın korunması arasında denge kurulmasını ve yerelde kalkınmayı sağlar. Ancak üretim ve tüketim sistemlerini şekillendiren kısa ve uzun dönemde etkili çok sayıda faktör söz konusudur. Ayrıca kurumsal etkiler daha baskın olduğundan, yalnızca bireysel davranış değişiklikleriyle veya kısıtlı alanda sağlanacak bir değişimle sistemin dönüştürülmesi mümkün değildir. Bu nedenle politika hedefleri ve strateji, sürdürülebilir dönüşümün sağlanmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Öncelikle, Yarımada'da doğal kaynakların sınırlı olması politika müdahalelerinin önemini artırmaktadır. Tarım, turizm ve enerji üretimi gibi sektörlerde yoğun kaynak kullanımı; toprakların çoraklaşması, su kıtlığı ve biyoçeşitlilik kaybı gibi çevresel sorunları derinleştirmektedir. Serbest piyasa koşullarında ekosistem hizmetlerinin gerçek değeri ekonomik kararlara yeterince yansımamaktadır. Bu bağlamda politika hedefleri; kaynak verimliliği standartları, sürdürülebilir üretim kriterleri ve çevresel sınırlar oluşturarak ekolojik taşıma kapasitesinin aşılmasını önlemeyi sağlamalıdır.

Tüketim tarafında ise bilgi asimetrisi önemli bir sorundur. Tüketiciler, ürünlerin çevresel ayak izi, üretim koşulları veya içerdiği zararlı maddeler hakkında yeterli ve güvenilir bilgiye sahip olmayabilirler. Sürdürülebilir üretim sistemlerini uygulayan çiftçinin topluma sağladığı doğal varlıkları koruma hizmetinin de çoğunlukla farkında olunmamaktadır. Bu durum, sürdürülebilir tercihler yapılmasını zorlaştırır. Politika stratejileri; etiketleme sistemleri, ürün standartları ve çevre ve ürün güvenilirliğini tehdit eden girdilere yönelik yasaklar tüketicilerin bilinçli seçim yapabilmesini desteklerken, piyasadaki sürdürülebilir sistemlerle üretilmiş ürünlerin yaygınlaşmasına da katkı sağlar.

Ayrıca atık oluşumu ve kirlilik, yerel sınırları aşan küresel etkiler doğurmaktadır. Plastik atıkların deniz ekosistemlerine zarar vermesi veya sera gazı emisyonlarının küresel iklim sistemini etkilemesi, bu sorunların sadece yerel düzeyde sınırlı çözümlerle çözülemeyeceğini göstermektedir. Bu nedenle politika hedefleri; döngüsel ekonomi yaklaşımlarının benimsenmesi, atık azaltım ve geri kazanım hedeflerinin belirlenmesi ve ulusal ve uluslararası iş birliklerinin güçlendirilmesi açısından da değerlendirilmelidir.

Sorumlu üretim ve tüketim politikaları aynı zamanda iklim değişikliğiyle mücadelede de merkezi bir konuma sahiptir. Yerelde üretilen ürünlerin kısa zincirlerle yerelde tüketimi, fosil yakıt kullanımını sınırlandırarak sera gazı emisyonlarının azaltılmasını sağlar. Ayrıca yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelinmesi, azotlu gübreler yerine kompost veya organik kökenli gübrelerin tercih edilmesi gibi bilinçli girdi kullanımı ve sorumlu tüketim modelleri de sera gazı emisyonlarının azaltılmasında ve böylece iklim değişikliğine adaptasyonda önemli etki yaratır.

Üretim sistemlerinde yapılacak değişiklikler özellikle zaten kırılğan yapıdaki küçük üreticiler veya düşük gelirli gruplar üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Bu nedenle politika stratejileri yalnızca çevresel değil, aynı zamanda sosyal adalet boyutunu da içermektedir.

Eğitim, finansman mekanizmaları ve geçiş destekleri gibi araçlar, adil bir dönüşümün sağlanmasına katkıda bulunmalıdır.

Sonuç olarak, sorumlu üretim ve tüketim alanında politika hedefleri ve stratejileri; doğal varlıkların ve kültürel mirasın korunması, üreticinin doğru planlamalarla pazara erişimini sağlanması, tüketici farkındalığının artırılması ve sosyal açıdan adil bir dönüşüm için vazgeçilmezdir. Bu çerçevede geliştirilen bütüncül ve hem yereli hem de Yarımada ve İzmir'i kapsayacak çok paydaşlı politikalar, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada temel araç görevi üstlenecektir.

Hazırlanan bu politika belgesi; özelde Çeşme kavununun genelde bölge tarımının yalnızca bugünün değil, gelecek kuşakların da ortak değeri olarak korunmasını ve geliştirilmesini hedeflemektedir.

Toprağı, suyu, çiftçiyi ve iş birliklerini merkeze alan bu yaklaşım; yerel kalkınma, iklim uyumu ve gıda güvenilirliği açısından da bir model oluşturacaktır.

MODERASYON

Prof. Dr. Uygun Aksoy (Moderatör) - Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği
Prof. Dr. İbrahim Duman - Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Prof. Dr. Murat Yercan - Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi

KATILIMCILAR

Banu Ayhan - Çeşme Belediyesi Başkan Yardımcısı
Bülent Üngür - İzBB Tarımsal Hizmetler Daire Başkanı

İzmir Ticaret Borsası

Bilge Keykubat
Gamze Fadiloğlu Zengel

İzBB Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı

Cansu Can
Evrin Pınar

Çeşme Belediyesi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü

Mustafa Şerif Vural, Tarımsal Hizmetler Müdürü
Ahmet Atalay
Melek Şahin
Sinem Tetik

Seferihisar Belediyesi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü

Ezgi Özcan
Rıza Özdağ

Çeşme Ziraat Odası

Süleyman Özer, Çeşme Ziraat Odası Başkanı

Urla Ziraat Odası

Muharrem Uslucan, Urla Ziraat Odası Başkanı
Zafer Kaşkir

Çeşme Kent Konseyi

Bora Akbaykal, Gastronomi Bölüm Başkanı
Gözde Şentürk Perçin

Karaburun Kent Konseyi

Gökçen Özer
Mustafa Özer

Urla Kent Konseyi

Mualla Erkurt
Ümit Özdemir

S.S. Alaçatı Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi (ALKA)

Duygu Elbir
Nurdan Durmaz
Zeynep Pekmezci

S.S. Çeşme Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi (ÇEŞKA)

Arzu Dinçalp
Sevgi Duman

S.S. Çeşmeköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi

Mehmet Taylan, Başkan Yardımcısı

İzmir Ticaret Borsası, Eğitim, Kültür v Sosyal Entegrasyon Vakfı

BORSAV

Dr. Dilek Akdenizli Kocagül, Genel Sekreter
Cansu Aksüt

Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği

ETO

Özge Demir

Tüm katılımcılarımıza katkılarından dolayı teşekkür ederiz.